

"Toiveikas ja pelottava" – selvitys nuorten tulevaisuususkosta

Lasten ja nuorten säätiö & TietoEVRY

2022

Sisällys

1 Aluksi	2
2 Miksi tulevaisuususkko on tärkeää?	2
3 Selvityksen neljä tärkeintä havaintoa	3
4 Tulevaisuususkko ja sen nykytila	4
4.1 Mitä tiedämme nuorten tulevaisuususkon nykytilasta?	5
5 Nuorten ajatuksia tulevaisuudesta – selvityksen tulokset	6
5.1 Nuorten usko heidän omaan tulevaisuuteensa on vahva	6
5.2 Maailman tulevaisuus huolettaa ja tuntuu hallitsemattomalta	11
5.3 Tulevaisuususkoon vaikuttavat asiat	13
6 Päätelmiä ja katse tulevaan	16
7 Näin selvitys tehtiin	17
Lähteet	18

1 Aluksi

Nuorten usko omaan tulevaisuuteensa on vahvistunut viime vuosina ja vain 13 % prosenttia nuorista epäilee, etteivät omat kyvyt ja taidot riitä tulevaisuudessa selviytymiseen. Toisaalta nuorten usko maailman tulevaisuuteen on heikentynyt ja alle puolet nuorista uskoo ihmiskunnan haluun tai kykyyn ratkaista suurimmat globaalit ongelmat. Vaikka ilmastokriisi edelleen huolettaa nuoria, on sodan pelko kasvanut sitäkin suuremmaksi. Nuoret naiset suhtautuvat tulevaisuuteen huomattavasti miehiä kyynisemmin.

Selvitys on osa Lasten ja nuorten säätiön ja Tietoevryn pitkäkestoista yhteistyötä, jonka tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten tulevaisuususkoa.

2 Miksi tulevaisuususkko on tärkeää?

Nuorten tulevaisuususkon hiipumisesta on puhuttu kiihtyvällä tahdilla vuodesta 2016 lähtien, jolloin Nuorisobarometri osoitti, että nuorten luottamus tulevaisuutta kohti oli merkittävästi heikentynyt. Tämän jälkeen kasvava huoli ilmastonmuutoksesta, koronapandemia ja Venäjän käynnistämä hyökkäyssota Ukrainassa ovat kaikki lisänneet tulevaisuuteen liittyvää epävarmuutta.

Tulevaisuususkolla on laajoja vaikutuksia nuorten hyvinvointiin ja niihin valintoihin, joita he arjessaan tekevät. Ilmiö on myös yhteiskunnallisesti merkittävä: jos nuorten tulevaisuussuhdetta leimaa pessimismi ja kyynisyys, on sillä vääjäämättä vaikutuksia myös siihen, minkälaista yhteiskuntaa he rakentavat.

Vaikka olemme eläneet jo yli kaksi vuotta hyvin poikkeuksellisessa maailmantilanteessa, selvityksemme tulokset osoittavat, että nuorilla on jopa yllättävän myönteinen usko tulevaan. Selvityksen tuloksista voidaan päätellä, että suuri osa nuorista pystyy sopeutumaan erilaisiin yhteiskunnallisiin muutoksiin hyvinkin nopeasti.

Nuorten tulevaisuususkon merkitystä voi hahmottaa pohtimalla kahta kysymystä: Mitä tapahtuu, jos nuoret menettävät luottamuksensa tulevaan ja lakkaavat investoimasta omaan tulevaisuuteensa? Mikä odottaa yhteiskuntaa, jossa nuoret ovat menettäneet uskonsa tulevaisuuteen?

3 Selvityksen neljä tärkeintä havaintoa

1. Nuorten tulevaisuususkon vahvistunut

Nuorista 52 prosenttia kertoo, että heidän tulevaisuususkonsa omaan tulevaisuuteensa on jopa vahvistunut viimeisten viiden vuoden aikana. Nuorista kaksi kolmasosaa (58 %) arvioi omien kykyjensä ja taitojensa olevan hyvät tulevaisuudessa toimimiseksi ja vain 13 prosenttia epäilee, että omat kyvyt ja taidot eivät riitä. Ilahduttava havainto on, että kuusi nuorta kymmenestä (58 %) uskoo tyytyväisyytensä elämäänsä kasvavan ja vain joka kymmenes nuori (10,5 %) uskoo tyytyväisyytensä heikkenevän tulevien kymmenen vuoden aikana.

2. Nuorten usko maailman tulevaisuuteen on heikentynyt

Nuorista 41 prosenttia kertoo uskonsa maailman tulevaisuuteen heikentyneen entisestään viimeisten viiden vuoden aikana. Alle puolet nuorista uskoo, että ihmiskunnalla on halua (48 %) tai kykyä (46 %) ratkaista suurimmat globaalit ongelmat. Vaikka ilmastokriisi edelleen huolettaa nuoria, on sodan pelko kuitenkin kasvanut sitäkin suuremmaksi.

3. Erityisesti nuorten naisten kyynisyys ja huoli tulevaisuutta kohtaan on lisääntynyt

Miehiin verrattuna naisten usko omaan tulevaisuuteensa ei ole kehittynyt yhtä myönteisesti viimeisten viiden vuoden aikana. Naiset luottavat miehiin verrattuna vähemmän omiin mahdollisuuksiinsa menestyä ja kokevat tulevaisuutensa epävarmemmaksi. Naiset myös näkevät maailman tulevaisuuden selvästi miehiä pelottavampana ja epävarmempana.

4. Liki viidennes nuorista on näköalattomia

Nuorten keskuudessa on 15–20 prosentin joukko, joka suhtautuu hyvin kyynisesti sekä omaan että maailman tulevaisuuteen. Näiden nuorten usko tulevaisuuteen on heikentynyt viimeisten viiden vuoden aikana, he ovat selvästi ikätovereitaan pessimistisempiä ja uskovat hyvinvointinsa kehittyvän kielteiseen suuntaan myös jatkossa.

4 Tulevaisuususkko ja sen nykytila

Tulevaisuususkko on ilmiönä moniulotteinen ja monitulkintainen eikä sitä ole helppoa määritellä yksiselitteisesti (vrt. Pantzar 2021). Yhtäältä tulevaisuususkolla tarkoitetaan yksilön luottamusta siihen, että tulevaisuus voi olla nykyhetkeä parempi epävarmuuksista huolimatta. Toisaalta se tarkoittaa myös yksilön uskoa siihen, että yksin tai yhdessä voimme vaikuttaa tulevaisuuteen myönteisellä tavalla. (Snyder 2000; Heinäjarvi 2018).

Tulevaisuususkon monitulkintaisuutta lisää se, että ilmiötä voidaan tarkastella myös eri tasoilla. Sillä voidaan viitata nuoren uskoon omaan henkilökohtaiseen tulevaisuuteen tai laajemmin Suomen, maailman tai ihmiskunnan tulevaisuuteen. Nuorten tulevaisuususkkoa on tärkeää seurata ja tutkia, sillä kyseessä on merkittävä ilmiö niin yksilön kuin yhteiskunnan näkökulmasta.

Yksilön näkökulmasta positiivinen usko tulevaisuuteen on inhimillisen hyvinvoinnin kivijalka ja jopa tärkein nuorten elämäntyytyväisyyttä selittävä tekijä. Tulevaisuususkko on yhteydessä psyykkisen ja fyysisen pärjäämisen ja vastaavasti sen menettämisen on monia kielteisiä vaikutuksia. (Kallunki & Lehtonen 2012). Esimerkiksi työn ja opiskeluiden ulkopuolella olevat nuoret suhtautuvat tulevaisuuteen muita nuoria selvästi pessimistisemmin (Gretschel & Myllyniemi 2017).

Yhteiskunnan näkökulmasta pelkona on, että tulevaisuususkon heikentyessä nuoret alkavat alentamaan omia odotuksiaan tulevaisuudesta. Tämä puolestaan heijastuu kielteisesti nuorten tekemiin elämänvalintoihin, kuten koulutus- ja uravalintoihin ja perheen perustamiseen, ja se voi johtaa myös yhteiskunnalliseen passivoitumiseen.

Nuorten tulevaisuususkon tiedetään vaikuttavan moneen asiaan heidän elämässään. Esimerkiksi Pisa-tutkimuksissa on havaittu viitteitä siitä, että poikien kielteiset tulevaisuusnäkökulmat johtavat heikkoon koulumotivaatioon ja oppimistuloksiin (HS 7.12.2016). Tulevaisuususkon horjuminen on myös yhteydessä alhaiseen syntyvyyteen, sillä epävarmuus ja pessimismi saa suomalaiset nuoret lykkäämään lasten hankkimista (Kurronen 2021) ja voi johtaa ylisukupolviseen huono-osaisuuden kierteeseen (Koivusilta 2017; Kosunen 2016).

4.1 Mitä tiedämme nuorten tulevaisuususkon nykytilasta?

Vuoden 2016 Nuorisobarometri nosti esiin huolestuttavan ilmiön: suomalaisten nuorten usko tulevaisuuteen oli suorastaan romahtanut aiempiin vuosiin verrattuna. Barometrin mukaan nuorista ainoastaan 25 prosenttia suhtautui optimistisesti maailman tulevaisuuteen. (Myllyniemi 2017.) Kyseessä näyttäisi olevan uusi ilmiö: vielä 1980-luvulla nuoret suhtautuivat kaikkein myönteisimmin tulevaisuuteen, kun taas 2020-luvulle tultaessa asetelma on kääntynyt pääläelleen eläkeläisten ollessa kaikkein optimistisimpia (Kurronen 2021).

Eri aikoina toteutetut tutkimukset osoittavat varsin johdonmukaisesti, että tyypillisesti nuoret suhtautuvat omaan henkilökohtaiseen tulevaisuuteensa varsin optimistisesti, mutta luottamus tulevaisuuteen heikkenee mitä kauemmas etäännyttään heidän omasta elämästään. (Rubin; Nuorisobarometri 2016.) Tässä mielessä ei olekaan yllättävää, että nuorten usko maailman tulevaisuuteen on horjunut ilmasto-, talous- ja koronakriisin sävyttämällä 2010- ja 2020-luvuilla.

Tuoreen vuonna 2022 julkaistun Nuorisobarometrin mukaan nuorten tulevaisuususko on hieman palautunut vuoden 2016 pohjalukemista. Yksiselitteisenä tai tyhjentävänä tulosta ei voi kuitenkaan pitää, sillä viime vuosina on ilmestynyt myös tutkimuksia, joiden tulokset viittaavat päinvastaiseen suuntaan. Esimerkiksi syksyllä 2021 julkaistun laajan kansainvälisen nuorten ilmastotunteita käsitelleen kyselytutkimuksen mukaan nuorista 75 prosenttia oli peloissaan tulevaisuudesta ja 56 prosenttia uskoi ihmiskunnan olevan tuhoon tuomittu (Marks ym. 2021).

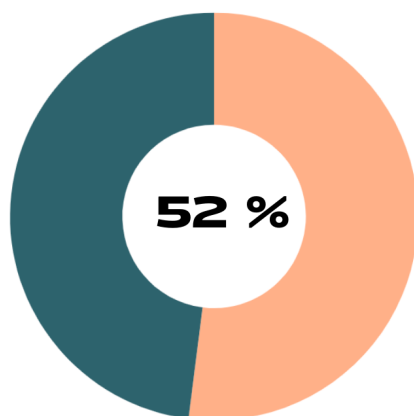
5 Nuorten ajatuksia tulevaisuudesta – selvityksen tulokset

Selvityksemme tulokset on jaettu kolmeen osaan. Ensimmäisessä kerrotaan nuorten ajatuksista heidän henkilökohtaisesta tulevaisuudestaan, toisessa pureudutaan maailman tulevaisuuteen ja viimeisessä osassa tuodaan esiin mistä tulevaisuususkko koostuu, mitkä asiat tuovat eniten toivoa ja mitkä aiheuttavat eniten huolta.

5.1 Nuorten usko heidän omaan tulevaisuuteensa on vahva

Tulokset antavat myönteisen kuvan nuorten tulevaisuususkosta, sillä hieman yli puolet (52 %) vastaajista kertoi uskonsa omaan tulevaisuuteensa vahvistuneen viimeisen viiden vuoden aikana. Reilu neljännes (26,4 %) vastaajista ajatteli, ettei heidän tulevaisuususkossaan ole tapahtunut juuri muutosta ja ainoastaan joka viides (19,8 %) koki tulevaisuususkonsa heikentyneen viimeisten viiden vuoden aikana.

52 % nuorista kertoo uskonsa omaan tulevaisuuteensa vahvistuneen

Kuva 1: 52 % nuorista kertoo uskonsa omaan tulevaisuuteensa vahvistuneen

Tätä yllättävänkin myönteistä havaintoa tukevat myös muut viimeaikaiset tutkimukset: toukokuussa 2022 julkaistun E2:n tutkimuksen perusteella nuorista 51 prosenttia koki, että korona ei ole heikentänyt heidän tulevaisuususkooan (Eronen ym. 2002). Samalla vuonna 2022 julkaistun Nuorisobarometrin mukaan nuorten tulevaisuususko oli jopa kasvanut koronan aikana.

Tulevaisuususkon kannalta yksi keskeinen asia on kokemus siitä, että voi vaikuttaa tulevaisuuteen (esim. Snyder 2000; Heinäjärvi 2018). Nuoret kokevat selvityksemme perusteella tulevaisuutensa olevan omissa käsissään, ja omat vaikutusmahdollisuudet omaan tulevaisuuteen ovat vastaajien mielestä hyvät. Jopa 82 prosenttia kyselyyn vastanneista 16–30-vuotiaista oli samaa mieltä väittämästä: pystyn vaikuttamaan omaan tulevaisuuteeni ja vain 4 prosenttia kertoi olevansa tästä eri mieltä.

“Tulevaisuus on pelottava, mutta onneksi sitä voi itse muokata parempaan suuntaan jonyt” – nainen, syntynyt vuonna 2003, Satakunta.

Nuorista 51 prosenttia kertoi ajattelevansa tulevaisuudesta pääsääntöisesti myönteisesti. Kielteisesti tulevaisuudesta ajattelevia oli 18,4 prosenttia vastaajista. Nuorempien vastaajien näkemys tulevaisuudesta oli vanhempia ikäryhmiä valoisampi.

Nuoret luottavat omiin taitoihinsa ja kykyihinsä

Selvityksemme osoittaa nuorten ja nuorten aikuisten olevan keskimäärin hyvinkin luottavaisia omiin taitoihinsa. Valtaosa vastaajista (58 %) arvioi omien kykyjensä ja taitojensa olevan hyvät tulevaisuudessa toimimiseksi ja vain 13 % epäilee, että omat kyvyt ja taidot eivät riitä.

Nuorten tulevaisuususkoa voidaan myös arvioida seuraavan kyselyssä esitetyn väittämän kautta: uskon, että voin menestyä lähes kaikissa pyrkimyksissäni. Noin puolet vastaajista (49,4 %) olivat väittämästä samaa mieltä, kun taas melkein neljännes (23,1 %) oli väittämän kanssa eri mieltä. Tässä, kuten monessa muussa selvityksen kysymyksessä, luottamus oli hieman vankempaa miespuolisten vastaajien parissa naispuolisiin vastaajiin verrattuna.

“Paha sanoa [mitä taitoja tarvitaan], kun kaikki muuttuu koko ajan” – nainen, syntynyt vuonna 1999, Pirkanmaa.

Kyselyn yhteydessä esitettiin avokysymyksenä, mitä taitoja nuoret uskovat erityisesti tarvittavan tulevaisuudessa. Keskeisimmiksi nousivat sosiaaliset taidot ja yhteistyötaidot,

”Toiveikas ja pelottava” – selvitys nuorten tulevaisuususkosta 2022

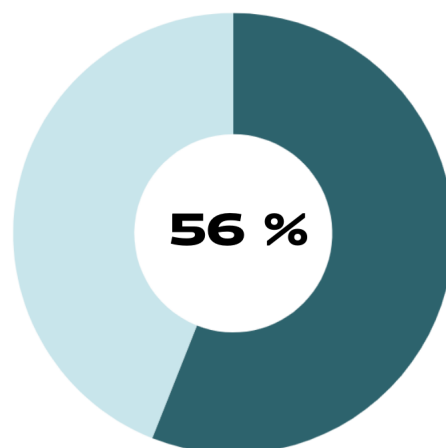
© Lasten ja nuorten säätiö ja Tietoenvry.

muutokseen sopeutuminen, kielitaito, teknologiset taidot ja ongelmanratkaisutaidot. Huomionarvoista on, että nuoret nostivat vastauksissaan esille myös selviytymis- ja omavaraisuustaidot.

Nuoret uskovat tyytyväisyytensä elämään lisääntyvän tulevaisuudessa

Selvitystä tehtäessä nuorilta kysyttiin uskovatko he olevansa kymmenen vuoden päästä tyytyväisempiä elämäänsä kuin tällä hetkellä. Ilahduttava havainto on, että kuusi nuorta kymmenestä (58 %) uskoo tyytyväisyytensä kasvavan. Puolestaan joka kymmenes nuori (10,5 %) uskoo hyvinvointinsa olevan heikompaa 10 vuoden päästä kuin nyt. Erityisesti nuorimmat vastaajat ennakoivat oman tyytyväisyytensä elämään kasvavan tulevaisuudessa.

56 % nuorista kertoo unelmoivansa säännöllisesti

Kuva 2: 56 % nuorista kertoo unelmoivansa säännöllisesti

Selvityksestämme käy ilmi, että noin puolet nuorista (50,3 %) suhtautuu tulevaisuuteensa innostuneesti ja suurin osa (56 %) nuorista kertoi myös unelmoivansa tulevaisuudesta säännöllisesti.

Epävarmuus ja huoli leimaavat erityisesti nuorten naisten ajatuksia tulevasta

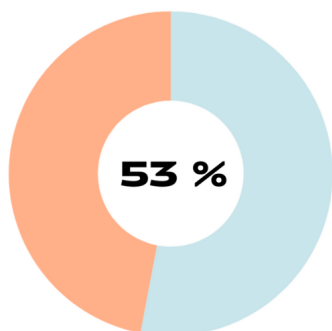
Vaikka nuoret suhtautuvat selvityksemme ja myös aiempien tutkimusten mukaan keskimäärin hyvinkin myönteisesti tulevaisuuteen, liittyy siihen monella epävarmuutta ja jopa suoranaista pelkoa. Kielteiset ajatukset tulevaisuudesta välittyivät varsinkin naisten vastauksista: kuvaavaa on, että naisten keskuudessa oli kaksi kertaa miehiä yleisempää, että tulevaisuususkko oli heikentynyt viimeisten viiden vuoden aikana.

Naisten mielestä tulevaisuus näyttää selvityksen perusteella ahdistavammalta ja epävarmemmalta, eivätkä he myöskään luota omiin kykyihinsä ja tulevaisuudessa pärjäämiseen yhtä vahvasti kuin miehet. Samansuuntainen ja valitettavan kielteinen havainto nousi myös viime vuonna julkaistusta Kouluterveyskyselystä (THL 2021): yläkoulussa ja toisella asteella opiskelevien tyttöjen kokemassa ahdistuksessa ja uupumuksessa oli tapahtunut jopa dramaattinen muutos vuosien 2019 ja 2021 välillä.

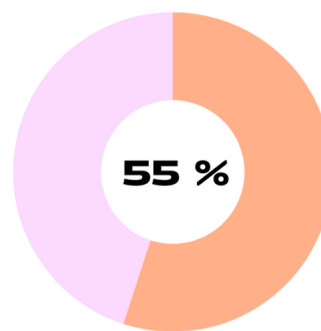
“Yritän ajatella positiivisesti ja unelmoida paremmasta. Mutta tällä hetkellä tuntuu siltä, että tulevaisuus tulee olemaan rankka” –nainen, syntynyt vuonna 1999, Varsinais-Suomi

Selvityksemme paljastaa, että valtaosalle (53 %) nuorista tulevaisuus näyttäyty epävarmana. Huomionarvoista oli, että selvityksen avovastauksissa juuri epävarmuus oli yleisimmin nuorten tulevaisuuteen liittämä asia.

53 % nuorista kertoo tulevaisuuden näyttävän epävarmalta

55 % nuorista kertoo tulevaisuuden näyttävän ahdistavalta

Kuva 3: 53 % nuorista kertoo tulevaisuuden näyttävän epävarmalta ja 55 % ahdistavalta

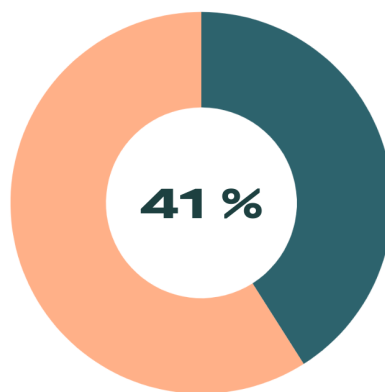
“Tulevaisuus on aihe, jota koitan välttää ajattelemasta liikaa. Yleensä olettamukset, mitä tulevaisuudesta tulee tehtyä oli ne hyviä tai pahoja eivät kuvasta todellisuutta”, nainen, syntynyt vuonna 1999, Pirkanmaa.

Vaikka omaan tulevaisuuteen suhtaudutaan pääosin innostuneesti ja haaveillen, enemmistö vastaajista (55 %) kokee tulevaisuuden myös ahdistavana.

5.2 Maailman tulevaisuus huolettaa ja tuntuu hallitsemattomalta

Vaikka nuorten usko omaan tulevaisuuteen on vahvistunut, ei samaa voi sanoa uskosta maailman tulevaisuuteen. Selvitykseemme vastaajista 41 prosenttia kertoo, että heidän uskonsa maailman tulevaisuuteen on heikentynyt viimeisen viiden vuoden aikana. Naispuolisten vastaajien usko maailman tulevaisuuteen on erityisen heikko: jopa 53 prosenttia heistä kertoi uskonsa maailman tulevaisuuteen heikentyneen.

41 % nuorista kertoo uskonsa maailman tulevaisuuteen heikentyneen viimeisten viiden vuoden aikana

Kuva 4: 41 % nuorista kertoo uskonsa maailman tulevaisuuteen heikentyneen viimeisten viiden vuoden aikana

"[Tulevaisuus näyttää] arvaamattomalta ja erilaiselta kuin kuvittelin muutama vuosi sitten" – nainen, syntynyt vuonna 1994, Varsinais-Suomi.

Maailman tulevaisuuteen vaikuttaminen koetaan luonnollisesti henkilökohtaiseen tulevaisuuteen mutkikkaammaksi ja omat vaikutusmahdollisuudet siihen nähdään kapeampina. Nuorista noin kolmannes kokee pystyvänsä vaikuttamaan maailman tulevaisuuteen ja noin kolmannes taas ei. Jälleen miespuoliset vastaajat suhtautuivat maailman tulevaisuutta koskeviin vaikutusmahdollisuuksiinsa naispuolisia vastaajia

optimistisemmin.

”Omalta osaltani [tulevaisuus näyttää] toiveikkaalta, maailman mittakaavassa erittäin epävarmalta. En ole huolissani omasta pärjäämisestäni” – mies, 1994, Uusimaa.

Nuorten usko ihmiskuntaan on koetuksella

Nuorten ajatuksia maailman tulevaisuudesta synkentää entisestään se, että he eivät luota suurimpien ongelmien ratkaisemiseen. Alle puolet vastaajista (47,6 %) nimittäin uskoo, että ihmiskunnalla on halua ratkaista suurimmat globaalit ongelmat. Myös vastaajien usko ihmiskunnan osaamiseen ei ole suuri: vain 45,8 prosenttia vastaajista uskoo ihmisten kykyyn ratkaista nämä ongelmat.

”Näen [tulevaisuudessa] paljon huolestuttavia elementtejä: ilmastoasiat, konfliktit, eriarvoistuminen... Toisaalta myös hyvää: haasteiden edessä ihmiset puhaltavat usein myös yhteen hiileen” – nainen, syntynyt vuonna 1996, Pohjois-Pohjanmaa.

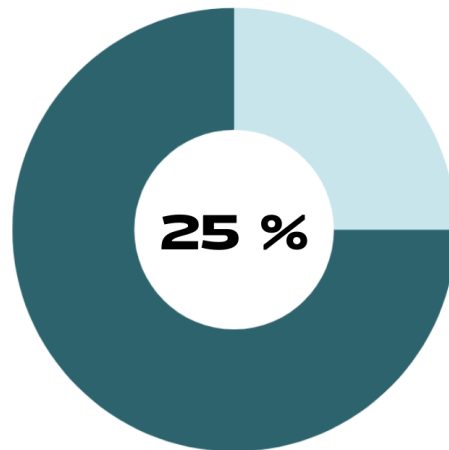
Selvityksemme perusteella miespuoliset ja nuoremmat vastaajat uskovat vahvemmin ihmiskunnan kykyyn ratkaista ongelmia, kun taas naiset ja kyselyn vanhemmat ikäryhmät suhtautuvat tähän pessimistisemmin.

Toiveikkuus suuntautuu pitemmälle maailman tulevaisuuteen

Vaikka selvitys osoitti nuorten aikuisten suhtautuvan melko pessimistisesti maailman tulevaisuuteen, tuo moni vastaaja myös esiin myönteisiä ajatuksia maailman tulevaisuudesta. Kun vastaajia pyydettiin ottamaan kantaa siihen, näkevätkö he maailman muuttuvan tulevien kymmenen vuoden aikana paremmaksi vai huonommaksi paikaksi elää, kertoi 38 prosenttia uskovansa maailman muuttuvan paremmaksi paikaksi.

”Toivon, että ihmiset oppisivat elämään paremmin toistensa kanssa ja pyrkisivät sovinnollisempaan elämään” – mies, syntynyt vuonna 1991, Pohjois-Pohjanmaa.

**Joka neljäs nuori uskoo maailman
muuttuvan huonommaksi paikaksi elää**

Kuva 5: Joka neljäs nuori uskoo maailman muuttuvan huonommaksi paikaksi elää

Sen sijaan joka neljäs (25 %) vastaaja uskoo maailman muuttuvan paremmaksi paikaksi elää. Tässäkin kohdassa eri sukupuolten vastauksissa oli hätkähdyttävä ero: naispuoliset vastaajat uskovat maailman olevan huonompi paikka elää kymmenen vuoden päästä, kun taas miespuoliset vastaajat uskovat asioiden kehittyvän parempaan suuntaan.

5.3 Tulevaisuususkoon vaikuttavat asiat

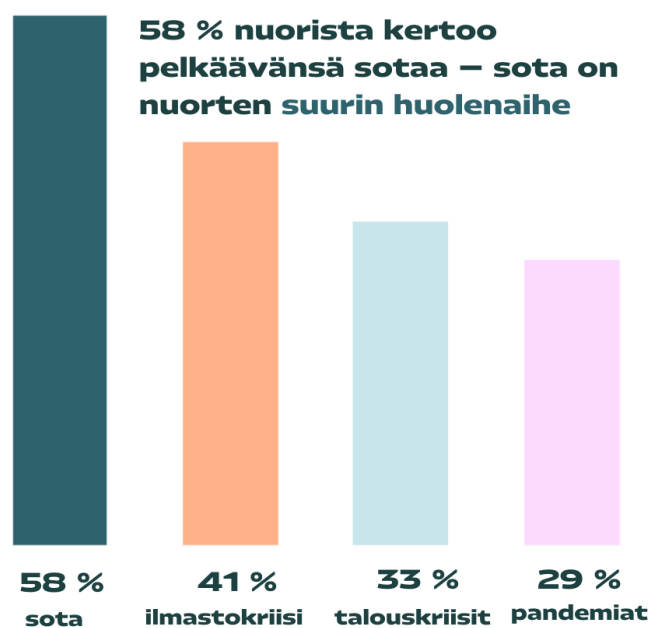
Selvityksessä nuoret kertovat, että heidän tulevaisuususkonsa vaikuttavat myönteisesti hyvinkin perinteisinä pidetyt asiat: tulevaisuususkonsa kannalta tärkeimmiksi seikoiksi nuoret nimesivät läheiset ihmissuhteet (42 %), hyvän terveyden (35 %), mielekkään tekemisen ja harrastukset (32 %) sekä taloudellisen turvan (26 %). Myös esimerkiksi E2:n tutkimuksessa (Eronen ym. 2022) vastaukset olivat samansuuntaisia: nuoret kertoivat perheen, ystävien, harrastusten ja terveyden tuovan eniten iloa, voimaa ja merkitystä.

"Tulevaisuus näyttää lupaavalta ja tulen menestymään suhteissani ja työssäni" – nainen, syntynyt vuonna 1999, Keski-Suomi.

Myös tulevaisuususkoa lisäävissä tekijöissä sukupuolten välillä oli havaittavissa eroja. Naispuoliset vastaajat painottivat miehiä voimakkaammin läheisten ihmissuhteiden ja mielekkään tekemisen ja harrastusten merkitystä. Miesvastaajat puolestaan painottivat teknologista kehitystä naisia useammin tulevaisuususkoa vahvistavana tekijänä.

Nuorten huolet liittyvät erityisesti sotaan ja ilmastokriisiin

Selvityksestä käy ilmi, että huolta tulevasta lisäävät erityisesti sodat (54 %), ilmastokriisi ja luontokato (41 %), talouskriisit (33 %) ja pandemiat (29 %). Huolenaiheissa korostuvat siis suuret, globaalit kriisit, joihin moni nuori ei tämänkään selvityksen perusteella koe voivansa juuri vaikuttaa. Huomionarvoista on, että sodat ovat ohittaneet ilmastokriisin suurimpana nuorten huolenaiheena.

Kuva 6: 58 % nuorista kertoo pelkäävänsä sotaa – sota on nuorten suurin huolenaihe

”Tällä hetkellä [tulevaisuus näyttää] jännittävältä, pelottaa maailman tilanne. Oma tulevaisuus valoisampi” – nainen, syntynyt vuonna 2004, Pohjois-Karjala.

Naiset pelkäävät kauttaaltaan tulevaisuuden uhkakuvia kauttaaltaan miehiä enemmän.

Ainoa asia, jotka miehet pelkäävät naisia enemmän oli maahanmuutto.

Mielenkiintoinen havainto on myös se, että nuoria ja nuoria aikuisia ei pelota teknologian roolin vahvistuminen yhteiskunnassa. Vain joka kymmenes vastaaja kertoi olevansa huolestunut yhteiskunnan teknologisoitumisesta (10 %). Sosiaalisesta mediasta aiheutuvat haitat sen sijaan huolettivat noin joka viidettä (21 %).

6 Päätelmiä ja katse tulevaan

Selvityksemme osoittaa, että nuorten usko omaan tulevaisuuteensa on vahvistunut jopa kuluneiden ja nuorille vaikeiden vuosien aikana. Keskimäärin nuorilla on voimakas luottamus siitä, että he pärjäävät tulevaisuudessa ja että heidän hyvinvointinsa kehittyy parempaan suuntaan myös jatkossa. Näiden myönteisten tulosten valossa on selvää, että jotain yhteiskunnassamme on tehty näiden vuosien aikana oikein. Samalla voidaan päätellä, että nuorilla on keskimäärin hyvä kyky sopeutua nopeastikin erilaisiin yhteiskunnallisiin muutoksiin.

Yksi merkittävimmistä selvityksen havainnoista on, että sukupuolten välillä on huomattava ero siinä, miten nuoret suhtautuvat tulevaisuuteen. Nuoret naiset suhtautuvat tällä hetkellä tulevaisuuteen huomattavasti poikia ja nuoria miehiä pessimistisemmin. Näyttää vahvasti siltä, että juuri tytöt ovat kärsineet koronan ja sodan leimaamista vuosista. Olisi tärkeää selvittää miksi nämä vuodet ovat nakertaneet nimenomaan tyttöjen tulevaisuususkoa. Samalla olisi tärkeää ymmärtää, miksi 15–20 prosenttia nuorista on selvästi ikätovereitaan kyynisempi ja pessimistisempi tulevaisuuden osalta. Selvityksen aineiston perusteella voidaan valitettavasti olettaa, että tämä jako tulee syventymään entisestään.

Selvityksen perusteella koronapandemian aiheuttama huoli on väistynyt merkittävästi nuorten keskuudessa. Samalla esiin nousee, että Venäjän hyökkäys Ukrainaan aiheuttaa tällä hetkellä suurta epävarmuutta ja huolta nuorten keskuudessa. Selvityksemme osoittaa todeksi historiallisen muutoksen nuorten ajattelussa: olemme yhteiskuntana ensimmäistä kertaa vuosikymmeniin tilanteessa, jossa Suomessa asuvat nuoret pelkäävät eniten sotaa.

Laajemminkin nuorten suurimmat huolenaiheet liittyvät erityisesti juuri globaaleihin kriiseihin. Siksi onkin erityisen huolestuttavaa, että selvityksen perusteella nuoret eivät usko ihmiskunnan kykyyn tai edes haluun ratkaista näitä ongelmia. Tämä on viesti, joka kaikkien nuorten kanssa toimivien tulisi ottaa tosissaan.

Keskeinen keino nuorten tulevaisuususkon vahvistamiseksi onkin, että aikuiset kuulevat nuorten huolet ja osoittavat konkreettisesti etsivänsä näihin ratkaisuja. Samalla on hyvä muistaa, että kaikki nuorten kanssa tekemisissä olevat toimijat voivat olla osaltaan luomassa toivoa paremmasta. Niin vanhemmat, harrastusryhmien vetäjät, median edustajat, opettajat, poliittiset päätöksentekijät ja virkamiehet voivat omalla toiminnallaan

vaikuttaa merkittävästi siihen, miltä tulevaisuus nuorten mielestä näyttää. Vaikka sillä on merkitystä, miten tulevaisuudesta puhutaan, loppupeleissä parempaan tulevaisuuteen tähtäävät teot ja toiminta ratkaisevat.

7 Näin selvitys tehtiin

"Toiveikas ja pelottava" – selvitys nuorten tulevaisuususkosta -selvitykseen vastasi 1 013 iältään 16–30-vuotiasta nuorta aikavälillä 2.–24.5.2022. Vastaajat edustavat ikäistään väestöä. Selvityksen virhemarginaali on suurimmillaan noin 3,1 prosenttiyksikköä suuntaansa.

Vastaajista oli naisia 47,5 %, miehiä 50 %, muita 1,9 % ja 0,6 % ei halunnut vastata sukupuolta koskevaan kysymykseen. Tuloksia käsiteltäessä käytetään asiayhteydestä riippuen termejä "naispuolinen vastaaja" ja "miespuolinen vastaaja" tai nainen ja mies.

- Vastaajat jakautuvat maantieteellisesti ympäri Suomen.
- Kyselyaineiston keräsi Aula Research Oy
- Aineiston analysoi Lasten ja nuorten säätiö yhteistyössä Aula Researchin kanssa
- Selvitys on osa Lasten ja nuorten säätiön ja Tietoevryn pitkäkestoista yhteistyötä, jonka tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten tulevaisuususkoa.
- Raportin kirjoittamisesta vastasi Lasten ja nuorten säätiö.

Lähteet

Beckert, Jens (2016). Imagined Futures. Fictional expectations and Capitalist Dynamics. Harvard University Press, London 2016.

Eronen, Eija & Niskanen, Vilma & Veijola, Roosa & Simonen, Jenni (2022). Nuorten hyvä elämä -hankkeen loppuraportti. E2 Tutkimus. Eija Eronen, Vilma Niskanen, Roosa Veijola, Jenni Simonen

Heinäjärvi, Henna (2018). Accentuate the positive: Hope as psychological capital in Futures Studies <https://www.utupub.fi/handle/10024/145043>

Heikkilä, Katariina & Nevala, Tuuli & Ahokas, Ira & Hyttinen, Liisa & Ollila, Johanna. Nuorten tulevaisuuskuvat 2067. Näkökulma suomalaisen yhteiskunnan kehittämiseksi. Tulevaisuuden tutkimuskeskus TUTU eJulkaisu 6/2017. Luettavissa: https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/147452/eTutu_6-2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Helsingin Sanomat (7.12.2016). Pisa sen kertoo: Suomi eriytyy – tutkijan mukaan ajatus yhtenäisestä nuorisosta voidaan unohtaa. Luettavissa: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000004997741.html>

Järvensivu, Anu & Nikkanen, Risto & Syrjä, Sannu (2014). Sukupolvi profiilit. Teoksessa työelämän sukupolvet ja muutoksissa pärjäämisen strategiat (toim. Järvensivu, Nikkanen & Syrjä). Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print Tampere 2014. Luettavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/103673/978-951-44-9338-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Koivunen, Anna (2015). Tutkitusti totta: Y-sukupolvi hype on harhaa. Luettavissa: https://www.mynewsdesk.com/fi/ibmfinland/blog_posts/tutkitusti-totta-y-sukupolvi-hype-on-harhaa-36935

Koivusilta, Leena (2017). Perhetaustaan liittyvät erot perusopetuksen oppilaiden hyvinvoinnissa Seinäjoella. Tampereen yliopisto 2017. Luettavissa: <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/100986>

Kosunen, Sonja (2016). Families and the social space of school choice in urban Finland. University of Helsinki, Helsinki.

Kurronen, Sanna (2021). Syntyvyys syvyyksissä. Pessimismi varjostaa synnytysikäisten näkymää. EVA analyysi no 90, 9.3.2021. Luettavissa: <https://www.eva.fi/wp-content/uploads/2021/03/eva-analyysi-no-90.pdf>

Myllyniemi, Sami (toim.) (2016). Katse tulevaisuudessa. Nuorisobarometri 2016. https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2017/03/Nuorisobarometri_2016_WEB.pdf

Pantzar, Mika (2021). "Toivossa on hyvä elää" – Tulevaisuususkon hyvän kansanterveyden ja toimivan kansantalouden edellytyksenä. Futura 2/2021.

Simonen, Jenni & Heikkilä, Aino & Westinen, Jussi (2021). Työn sukupolvet – tutkimus nuorten ja keski-ikäisten työelämänäkemyksistä. Luettavissa: <https://www.e2.fi/hankkeet-ja-julkaisut/julkaisut/tyon-sukupolvet-tutkimus-nuorten-ja-keski-ikaisten-tyoelamanakemyksista.html>

Snyder, C.R. (2000). The past and possible futures of hope. Journal of Social and Clinical Psychology, Vol. 19 (1), 11–28.

THL (2021). Kouluterveyskysely. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely>